

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וַיִּדְבֹר שֵׁר הַמְשָׁקִים אֶת פְּרִעָה לֵאמֹר אֶת-חֲטָאִי (זֶקֶף גָּדוֹל) אֲנִי מְזַכֵּיר (בראשית
מא, ט)

רבי אברהם קליינפלאץ מבאר¹ שהטעם אֶת-חֲטָאִי בזקף גדול, רומז לדברי רבי חיים בן עטר, אור החיים:
"ואמר חֲטָאִי לשון רבים, לומר כי חשוב בעיניו את אשר כבר עשוהו לחטאים רבים", וזה רמז בטעם זקף גדול,
שהגדיל את החטא ונחשב לו לחטאים רבים.

רבי יוסף בכור שור מבאר: "את חטאי אני מזכיר - שתי חטאות שהן עלי, אחד שהקצפתי את המלך, ואחד
מאותו נער שחילה פני לזוכרו ושכחתי, ואעפ"י שאין דרך להזכיר חטאו לפני מי שחטא לו, אני מזכיר לעשות
רצון המלך. ועוד שיש לו לירא פן יפתר יוסף החלום ויתעלה, ויזכור לי אשר שכחתי...".² ע"כ.

ונרמז בטעמים: אֶת-חֲטָאִי (זקף גדול), שר המשקים התירא שיוסף יפתור את החלום ויזקף לגדולה,
ויזכור ששר המשקים שכח אותו.

שלום המאירי

וַיִּדְבֹר שֵׁר הַמְשָׁקִים אֶת פְּרִעָה לֵאמֹר אֶת-חֲטָאִי (זֶקֶף גָּדוֹל) אֲנִי מְזַכֵּיר (בראשית
מא, ט)

המלבי"ם מבאר³ שמצד הסברה השכלית היה צריך ששר המשקים ייתלה ושר האופים יינצל, כי חטאו של
שר המשקים היה כבוד יותר, שהיה צריך לבדוק שאין בכוס המלך זבוב. אך שר האופים לא היה יכול לדעת
שיש צרורות בפת שהוכנה ע"י האופה, אלא שהוא נענש כעָרַב על האופה הכפוף לו.

נמצא שפתרונו של יוסף לחלומות השרים לא נאמר ע"פ סברה שכלית אלא ברוח אלקים. ע"כ.

ונרמז בטעמים: אֶת-חֲטָאִי (זקף גדול), שר המשקים נאלץ להגדיל את חטאו, ולומר שהיה גדול מחטא
שר האופים, כדי לבאר שיוסף פתר את החלומות ברוח אלקים ולא על פי סברה שכלית.

שלום המאירי

¹ צלוחא דאברהם - על התורה חלק ב', רבי אברהם קליינפלאץ, אב"ד פלאוונא וגידעל, פיעטרקוב תרנה - עא עמ' 127.

² גם חזקוני (בפסוק יב) מבאר שהשר חשש מעלייתו של יוסף.

³ ראה כאן ולעיל בראשית מ, ב: "כי שר האופים לא חטא מאומה, אחר שהוא אינו אופה את הפת בעצמו רק ע"י האופה,
מאין היה לו לדעת כי נמצאו צרורות בהלחם, וא"כ הוא בעצמו לא חטא מאומה רק שהוא נכנס בערבות בעד האופה
משרתו שהוא הוא החוטא ואשם, אבל שר המשקים חטא בעצמו שהלא היה יכול לראות את היין שבכוס אם הוא נקי
מזבובים, ולמה לא בדק את הכוס תחלה, נמצא שאם היה קצף פרעה על העבדים הקטנים היה קוצף על האופה בעצם
וראשונה ועל המשקה אחריו כטפל ובלתי עקר בהחטא, אבל יען כי קצף המלך על שני סריסיו שהם השרים שהם
הצריכים ליתן דין וחשבון ע"ז לפני המלך, היה עקר הקצף על שר המשקים שהוא פשע בעצמו, ואחריו על שר האופים,
שלא חטא בעצמו רק מצד הערבות".

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וַיְדַבֵּר שֵׁר הַמְשָׁקִים אֶת פְּרָעָה לֵאמֹר אֶת-חֲטָאִי (זקף גדול) אֲנִי מְזַכֵּיר (בראשית
מא, ט)

החת"ם סופר מבאר⁴ שלא אמר "זוכר" אלא "מזכיר", כלומר שע"י הסיפור יתפרסם חטאו: "שהרי הקול יצא בכל המדינות שכל חרטומי מצרים לא יכלו לפתור החלום ועבד יצא מבית האסורים ופתרו על נכון, ויאמרו מי הודיע זה למלך ויאמרו מוֹזְרוֹת בְּלִבָּנָה⁵: שר המשקים שקצף עליו פרעה והיה במשמר". ע"כ.

ונרמז בטעמים: אֶת-חֲטָאִי (זקף גדול) הטעם נקרא בקול גדול, רומז לפרסום החטא.

שלום המאירי

פְּרָעָה קָצַף עַל-עַבְדּוֹ [וַיֵּן] אֶתִּי (קדמא ואזלא) בְּמִשְׁמַר בֵּית שֵׁר הַטִּבְחִים אֶתִּי
(זקף גדול) וְאֶת שֵׁר הָאֲפִים (בראשית מא, י)

לעיל (פסוק ט) הוזכרו דברי רבי מאיר ליבוש מלבי"ם, שחטאו של שר המשקים היה כבד יותר מחטאו של שר האופים⁶.

אך בעלי התוספות מבארים⁷ שכוונת שר המשקים בדבריו לפרעה היא, שתנאי המאסר שלו ושל שר האופים היו שווים, ולא היה בהם כדי לרמוז ליוסף מי מהם צפוי להשתחרר. ע"כ.

ונרמז בטעמים: [וַיֵּן] אֶתִּי (קדמא ואזלא) בְּמִשְׁמַר בֵּית שֵׁר הַטִּבְחִים אֶתִּי (זקף גדול). צורת הטעמים קדמא ואזלא, זה כנגד זה, רומזת שתנאי המאסר שלו ושל שר האופים היו שווים, על אף שחטאו של שר המשקים, היה גדול יותר (אֶתִּי בזקף גדול).

שלום המאירי

⁴ חת"ס על התורה כאן: "וידבר שר המשקים את פרעה לאמר את חטאי אני מזכיר היום, יל"ד היל"ל אני זוכר, וי"ל שאמר למלך ראה מה שאני עושה בשבילך שאני מזכיר את חטאי בפי כל העולם, שהרי הקול יצא בכל המדינות שכל חרטומי מצרים לא יכלו לפתור החלום ועבד יצא מבית האסורים ופתרו על נכון, ויאמרו מי הודיע זה למלך ויאמרו מוֹזְרוֹת בלבנה שר המשקים שקצף עליו פרעה והי' במשמר, נמצא שאני מזכיר עצמי לרע בפי כל מפני כבודך. [תקס"ה]. כעין זה גם כתב בתורת משה: "את חטאי אני מזכיר, מזכיר הוא פועל יוצא שע"י גדולת יוסף יספרו כולם איך נתגלגל הדבר הזה על ידי שר המשקים ויזכרו העולם חטאי ואפ"ה בשביל כבוד המלך אינני חש על כבודי".

⁵ משנה סוטה ו, א. תוי"ט מבאר: "מוזרות בלבנה - פירש הר"ב נשים הטוות לאור הלבנה. שהואיל וטוות בלילה הנה מפחד בלילות מתקבצות לטוות בקיבוץ ומשיחות ביחד".

⁶ חטאו של שר המשקים היה כבד יותר, שהיה צריך לבדוק שאין בכוס המלך זבוב. אך שר האופים לא היה יכול לדעת שיש צורות בפת שהוכנה ע"י האופה, אלא שהוא נענש כערב על האופה הכפוף לו.

⁷ דעת זקנים מבעלי התוספות: "ויתן אותי במשמר וגו' אותי ואת שר האופים - אותי אותי למה. שמעתי מפי הרב יהודה הכהן שכך אמר לפרעה לא תהא סבור שהבין מתוך תפישתי שהיה לי להנצל יותר משר האופים כי מעולם לא הקלו בתפישתי יותר מתפישת שר האופים כל הימים היינו אני ושר האופים ביחד". וכן פירוש בעלי התוספות: "אותי ואת שר האופים. וא"ת והלא כבר אמר ויתן אותי במשמר. י"ל ה"ק לפרעה אל תהי סבור שמתוך התפיסה הבין חלומותינו ולומר ששמו אותי בתפיסה שאינה כל כך רעה כמו האחרת ולפיכך פתר עלי לטובה שהרי אותי ואת שר האופים בתפיסה אחת היינו ולא הקילו תפיסתי יותר משל שר האופים ואפ"ה כאשר פתר לנו כן היה".